

Ledencommissie Limburg en De Kempen

De Ledencommissie Limburg en De Kempen vertegenwoordigt ruim 32.100 leden in het zuidoosten van Noord-Brabant en het midden en zuiden van Limburg. Het grondgebied van deze commissie valt samen met de gebieden van de beheereenheden "Kempen en Midden-Limburg" en "Zuid-Limburg".

Grenzen van de LC Limburg en De Kempen

Samenstelling ledencommissie

Thomas van Gemert	voorzitter	Weert
Antonie de Beaumont	penningmeester	Maastricht
Jeannette Hommes	secretaris	Heerlen
Sander Nijssen	lid	Eindhoven
Lotte Niederer	lid	Weert
Evelien Loos-Frijns	lid	Valkenswaard
Ruud Derks	lid	Heerlen
Rob van der Zon	kandidaat-lid	Eindhoven
Julia Grotenrath	kandidaat-lid	Eys
Robin Berkelmans	kandidaat-lid	Horn
Michel ten Hacken	kandidaat-lid	Weert

Ontwikkelingen Ledencommissie

In januari 2022 hebben we 2 nieuwe kandidaat-leden verwelkomd: Julia Grotenrath en Michel ten Hacken. Echter we hebben in de zomer ook weer afscheid genomen van Julia Grotenrath. Het lidmaatschap van de ledencommissie en een nieuwe baan waarbij veel gereisd moest worden was een lastige combinatie voor haar. Ook Lotte Niederer heeft afscheid genomen. Dit vanwege haar nieuwe baan in Aruba. In het najaar hebben we kandidaat-lid Robin Berkelmans mogen verwelkomen. De LC mag uit 7 leden bestaan. Deze 7 leden hebben allen stemrecht tijdens de landelijke Ledenraadsvergadering die tweemaal per jaar wordt gehouden. Het aantal kandidaat leden in de ledencommissie is niet gelimiteerd. Kandidaat-leden hebben GEEN stemrecht maar verder zijn al hun "rechten en plichten" gelijk aan die van leden. De zittingstermijn van leden is 4 jaar en kan eenmaal verlengd worden.

De ledencommissie (LC) vergadert meerdere keren per jaar. Aangezien de leden zeer verspreid wonen is de vergaderlocatie in Roermond. In 2022 hebben we daar in maart en september vergaderd. De vergaderingen in januari en mei waren digitaal. In november en december zijn we op het beheerkantoor van de Beheereenheid Limburg en de Kempen in Swartbroek bij elkaar gekomen. De LC wil eenmaal per jaar de gebiedsmanagers van de twee beheereenheden uitnodigen en een vertegenwoordiger van het waterschap. In 2022 heeft de gebiedsmanager van de Beheereenheid Kempen en Midden-Limburg in onze maart bijeenkomst uitgebreid de ontwikkelingen in zijn beheereenheid (BE) besproken. Deze BE omvat een cluster van 20 natuurgebieden, ongeveer 5000 hectare, 750 km grens en 16 gemeentes in het gebied en heeft te maken met 2 waterschappen en 3 provincies. Ook veel samenwerking met België waar NM een paar eigendommen heeft. Verder 120 pachters en 260 vrijwilligers en ongeveer 700 grazers. In de BE worden 3 grote gebieden onderscheiden: Kempenbroek, Dommeldal ten zuiden van Eindhoven en Maasvallei. Van ieder van deze gebieden werd besproken waar de focus op ligt in 2022. Ook is de BE betrokken bij de Wielewaal, een oud landgoed van Frits Philips in Eindhoven. De Gemeente Eindhoven heeft het landgoed aangekocht en de BE is mede betrokken bij de verdere invulling van het landgoed.

De gebiedsmanager van Beheereenheid Zuid Limburg was aanwezig bij onze september bijeenkomst om ons bij te praten. Een zeer actuele ontwikkeling op dat moment was de afsplitsing van het team Sint-Pietersberg/ENCIGroeve. Dit is vanaf oktober 2022 een zelfstandige beheereenheid met een eigen gebiedsmanager. De ontwikkeling van de Sint Pietersberg vergt veel aandacht, focus en energie. Met een apart team en budget kan hier meer gericht gewerkt worden. De BE Zuid Limburg kan haar aandacht richten op de andere gebieden in Zuid-Limburg: Geuldal en Noorddal, Heidenatuurpark met Brunsummerheide, Geleenbeekdal, Land van Swentibold/ IJzerenbos.

In de mei vergadering was Ria Dielissen van Waterschap Limburg aanwezig. Zij was op dat moment in haar tweede termijn van 4 jaar voor de geborgde plaats voor natuurterreinen. Zij informeerde ons onder andere over de verscheidenheid aan problematiek. Zo is het Heuvelland heel wat anders dan de zandgronden. Samenwerking met allerlei partijen is belangrijk: de grote rivieren zoals de Maas

vallen onder Rijkswaterstaat, de dijken horen bij het waterschap en de uiterwaarden worden beheerd door Natuurmonumenten. Terugkijkend op haar zittingstermijn van 8 jaar ziet zij dat er een verschuiving is naar meer aandacht voor de natuur en biodiversiteit.

In december was er een extra ingelaste bijeenkomst. Deze LC vergadering was gepland in het kader van een rondje van het bestuur van NM langs alle ledencommissies in het land om te horen en te bespreken hoe vooral de communicatie en samenwerking met de Beheereenheden in de ledenregio verloopt. Namens het bestuur was de voorzitter Jeroen Dijsselbloem aanwezig. Ook waren de drie gebiedsmanagers aanwezig. Een plezierige en open bijeenkomst waarin we elkaar informatie gaven, verduidelikten en dilemma's bespraken. We constateerden dat het een proces en zoektocht is hoe wij kunnen samenwerken en elkaar versterken. Een open communicatie is daarbij voorwaarde.

Tweemaal per jaar is de landelijke Ledenraadsvergadering van Natuurmonumenten. In 2022 hebben de leden van de LC in mei en november deelgenomen op het hoofdkantoor in Amersfoort.

Overzicht ledenactiviteiten in 2022

Het jaar 2022 gaf na 2 jaren met beperkingen vanwege Corona weer de mogelijkheid om weer fysieke bijeenkomsten te organiseren. Hieronder volgt een overzicht.

1. Digitale Ledenbijeenkomst 'Wennen aan de wolf' op 6 april 2022, gevolgd door 2 excursies naar de Schaapskooi in het Leenderbos op 30 april 2022

Aanwezig

85 deelnemers ingelogd op 6 april en 60 deelnemers bij de 2 excursie op 30 april

Gastprekers en excursieleiders

Lianne Schröder, coördinator natuurbeheer Noordoost Brabant en Rijk van Nijmegen van Natuurmonumenten, Rob Geraeds, Boswachter Ecologie Kempen En Midden-Limburg van Natuurmonumenten, boswachters Jos Kerssemakers en Erik Schram van Staatsbosbeheer.

Kort verslag

Op 6 april vertelde Lianne uitgebreid over de geschiedenis van de wolf in Nederland en Europa, het leven van de wolf in een roedel, de effecten van de wolf op de natuur en het standpunt van NM over de wolf. Een wolf kent geen grenzen. De vraag is niet of maar wanneer de wolf komt. Brabant heeft meerdere grote aaneengesloten gebieden, zoals ook de Veluwe. Zuid Limburg is dicht bevolkt en bebouwd. Daar zijn geen grote aaneengesloten gebieden. De kans is dan kleiner dat de wolf zich daar zal vestigen. Maar wolven uit België en Duitsland zullen af en toe een uitstapje maken. Natuurmonumenten heeft het standpunt dat de wolf een verrijking is voor de natuur. Daarom pleit NM ervoor dat er meer grote robuuste gebieden komen die ruimte geven voor de wolf. Door de wolf zal er meer bosverjonging plaatsvinden omdat

prooidieren veranderend gedrag ontwikkelen. Bovendien krijgen aaseters meer kansen door de wolf: de dood doet leven. Het is wel belangrijk om ruimte te geven aan het maatschappelijk debat. De wolf roept veel emoties op. De NM campagne 'wennen aan de wolf' heeft een positief effect gehad op het draagvlak. Van de groep die negatief was over de wolf geeft 26% aan dat hun beeld over de wolf positief is veranderd. 45 % die negatief was over de wolf is het eens met de campagne. Een meerderheid van de ondervraagden in het onderzoek vond het goed dat NM een campagne over de wolf voert.

Op 30 april was de excursie in natuurgebied Leenderbos naar de Schaapskooi van Staatsbosbeheer in Soerendonk. Allereerst gaf Jos Kerssemakers, boswachter van Staatsbosbeheer uitleg over het gebied aan de hand van een kaart. Staatsbosbeheer heeft hier een kudde van 1000 schapen van schapenbedrijf Adriaanse die deels in het Leenderbos lopen en deels op de Strabrechtse Heide. Toen 2 jaar geleden de wolf verscheen heeft hij eerst een tijdje op de Strabrechtse heide en meer bij Nederweert in de buurt gelopen, maar is al snel de A2 overgestoken naar het Leenderbos, dat veel wildrijker is. In het begin waren er nogal wat slachtoffers onder de schapen, maar de herders zijn steeds meer gaan zoeken naar manieren om de schapen beter te beveiligen. De Schaapskooi is beveiligd met een 180cm hoog gaashek waar op 3 niveaus 7500 Volt op staat. Daar komt de wolf niet overheen. Elke nacht wordt de kudde hier terug gebracht. Een andere manier is om de schapen als ze in het veld moeten blijven zeer dicht op elkaar te zetten zodat ze niet kunnen gaan rennen. Blijkbaar triggerde dat bij de wolf niet het jachtinstinct. Op de Strabrechtse Heide gaan ze binnenkort beginnen met kuddebeschermingshonden. Er zijn in totaal zo'n 200 schapen ten prooi gevallen aan de wolf in de afgelopen jaren, vooral in de begin tijd. De laatste tijd lukt het aardig om aanvallen van de wolf af te weren. Overigens relativeerde schapsherder Jos; we slachten elk jaar 350.000 schapen en honden bijten er elk jaar ook enkele duizenden dood. Conclusie; het is goed dat we weer wolven hebben. Hoewel de terugkeer van wolven aanpassingen vergt van mensen die vee houden hebben de wolven ook op verschillende manieren een positieve invloed op de natuur. Zo houden ze "indirect" de vraat van jonge scheuten tegen, "door op grazers te jagen" waardoor bosverjonging beter op gang komt en houden ze ook de aantallen wild in toom.

2. Jaarvergadering en excursie Brunsummerheide 14 mei 2022

Locatie

De Uitvlucht Brunsummerheide

Aanwezig

58 leden en niet leden, 11 leden afgemeld, 5 leden van de ledencommissie

Kort verslag

Jaarvergadering:

- Het verslag van de Jaarvergadering 2021 van de ledencommissie Limburg en De Kempen wordt goedgekeurd. Er zijn geen vragen of opmerkingen.
- Het Jaarverslag 2021 van de ledencommissie Limburg en De Kempen wordt goedgekeurd. Ook hier zijn geen vragen of opmerkingen over.
- Vanuit de Ledenraad wordt gemeld dat water het centrale jaarthema is van NM. Zeer actueel na de overstromingen maar ook de verdroging in de zomer.
- Het jaarplan voor 2022 wordt doorgenomen en besproken.
- Thomas van Gemert wordt herkozen voor zijn tweede termijn als LC lid.

In de rondvraag geeft een van de aanwezigen aan dat veel aandacht aan jongeren wordt gegeven via het Oerrr programma, ook veel ouderen zijn lid maar er wordt weinig gedaan voor de tussenliggende leeftijden. Navraag bij NM landelijk leert dat het Oerrr team dit jaar zal starten met een onderzoek hoe ze jongeren vanaf 12 jaar, scholieren en studenten, kunnen betrekken. Op dit moment is 15% van de leden van NM jonger dan 30 jaar.

Na de vergadering wandelen we onder leiding van Paul Wijenberg, Boswachter Communicatie en Beleven Beheereenheid Zuid-Limburg over de Brunsummerheide.

3. Extra Ledenbijeenkomst 'een klimaatrobuust Geuldal' op 18 juni 2022

Vanwege de enorme belangstelling in 2020 voor deze excursie in het Geuldal is op 18 juni een extra bijeenkomst gehouden.

Locatie

De Volmolen in Epen

Aanwezig

22 leden en niet leden en 3 leden van de ledencommissie

Kort verslag

Andre Hassink (projectmanager Portfolio team Zuid van Natuurmonumenten) begon met een helder verhaal hoe we de regendruppels het beste kunnen vasthouden waar ze vallen in de situatie van het Geuldal. Zo houden bossen boven op de hellingen 80% van die regen vast, graslanden daaronder ook nog eens 20 % en uiteindelijk komt dan alleen het water dat onder in het dal valt direct in de Geul of haar zijbeken. Het wordt anders bij naar beneden lopend asfalt of holle wegen; dat zijn racebanen voor het water. Ook de manier van ploegen op akkers heeft hier invloed op en de gewassen die verbouwd worden. Tot nu toe was de strategie in Nederland dat water zo snel mogelijk afgevoerd moest worden. De Geul mag vrij meanderen en zorgt daarmee ook voor een verlaging van de stroomsnelheid. Vervolgens nam Paul Wijenberg (Natuur-monumenten communicatie) het over en vertelde over de klimaatwandering die hij heeft uitgezet en die we gingen lopen. We gingen op pad langs 3 punten waar de maatregelen die getroffen zijn zichtbaar zijn. Natuurmonumenten is slechts een van de spelers in het Geuldal. Er is veel overleg en samenwerking nodig om het allemaal voor elkaar te krijgen.

4. Ledenbijeenkomst 'Waterkwaliteit. Hoe schoon is ons oppervlaktewater in Zuid-Limburg?' op 22 oktober 2022

Locatie

Roeivereniging Saurus te Maastricht

Aanwezig

47 leden en niet leden en 5 leden van de ledencommissie

Gast sprekers

Corine Geujen, hydrologe/ecologe van Natuurmonumenten en Roel Kwanten, waterkwaliteitsbeheerder Rijkswaterstaat.

Kort verslag

Corine Geujen start haar verhaal met een statistisch overzicht waaruit duidelijk blijkt dat de kwaliteit van het water in Nederland zeer slecht is. Nederland staat onderaan in de grafiek met het overzicht van de Europese landen en voldoet absoluut niet aan de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) die in 2027 behaald moet zijn. Er zijn vele oorzaken: bemesting, riooloverschotten, voedselrijke wateren. Zowel de chemische kwaliteit als de biologische kwaliteit is niet goed. De oppervlaktewaterkwaliteit en de grondwaterkwaliteit is in Limburg niet goed. Dit komt onder andere door bemesting op de plateaus wat resulteert in te veel nitraat in het grondwater en de bestrijdingsmiddelen die in het water gevonden worden. De vraag is wat dit betekent voor de Limburgse natuur? Waterkwaliteit is essentieel voor de beekdalen. Waterkwaliteit en waterhoeveelheid zijn ook essentieel voor bronnen en hellingvenen. Natuurmonumenten probeert dit proces te beïnvloeden door lokaal bos om te vormen tot hei waardoor er meer water is. Dit blijkt een positief effect te hebben.

Waterkwaliteit is ook essentieel voor de kalkmoerassen. Maatregelen bij vooral de intrekgebieden zijn van belang. Natuurmonumenten probeert de situatie te

verbeteren in de gebieden maar er zijn vooral maatregelen buiten de gebieden nodig. Zie de publicatie *'Nederland waterland'* en op de website. Provincie, waterschappen en gemeenten dienen hiermee aan de slag te gaan.

Roel Kwanten vertelt dat door de lage Maasafvoeren er minder verdunning is en dat dit effect heeft op de kwaliteit van het water, er zijn een aantal incidenten geweest met schadelijke stoffen in het water waardoor de waterinname tijdelijk stilgelegd moest worden. Er wordt uitgebreid onderzoek gedaan. Zo weten we dat de Grensmaas van Borgharen tot Maasbracht rood kleurt wat chemie betreft en vrij groen kleurt wat de ecologie betreft. Wat kan de overheid doen om te zorgen dat de waterkwaliteit verbetert? Allereerst bezien en herzien van de vergunningen, directe en indirecte lozingen controleren. Hotspotanalyse van medicijnresten maar ook industriële stoffen via de rioolzuiveringsinstallaties (RWZI). Daarnaast ook een extra zuiveringstrap bij de rioolwaterzuivering invoeren. Er wordt momenteel een experiment gedaan bij de waterzuivering in Simpelveld om medicijnresten te zuiveren. Ook is samenwerking binnen de 'Schone Maaswaterketen' van belang. Vervolgens hebben we een wandeling naar de Grensmaas Bosscherveld gemaakt. De afgraving in het gebied Bosscherveld is in 2008 gestart en in 2020 afgerond. Nu een hoogwatervoorziening en een waterpark met geulen, eilandjes, wandel en fietspaden. Natuurmonumenten is de eigenaar. Het beheer wordt gedaan door Staatsbosbeheer. We maakten een mooie wandeling door dit mooie natuurgebied. Onderweg ook nog 2 vuilniszakken afval verzameld.

5. Ledenbijeenkomst 'Sociale kuddes' op 26 november 2022

Locatie

Kettingdijk in Kempen Broek

Aanwezig

60 deelnemers. Het maximum aantal. Het aantal aanmeldingen was enorm

Kort verslag

Verdeeld over twee groepen werden deelnemers aan de excursie mee op avontuur genomen door gidsen Oscar en Vince (Stichting Taurus) en Robin en Ward (Natuurmonumenten). Met hun kennis en ervaring op zak werd hun verhaal direct getoetst in de praktijk: van koeienvlaai tot stierenkuil, de invloed van de Tauros als natuurlijke grazer en grote bijdrager aan biodiversiteit bleek overal te zien.

Overige activiteiten ledencommissie

Webinars

Bijwonen van online webinars georganiseerd door NM landelijk, zoals

- Januari: Wennen aan de wolf
- Maart en April: groencollege over het Jaarthema Water
- Juni: groencollege natuurbeheer
- Augustus: workshop social media en wat ledencommissies er mee zouden kunnen doen
- September: groencollege Oerrr: hoe betrek je kinderen bij de natuur
- Oktober: groencollege over Stikstof over het rapport Remkes en het standpunt van Natuurmonumenten

Samenwerking beheereenheid Zuid-Limburg en beheereenheid Kempen en Midden-Limburg

Overleg en samenwerking met de beheereenheden, zoals

- Afstemmen met de boswachters Communicatie en Beleven van de 2 Beheereenheden over de te organiseren ledenbijeenkomsten en uit te sturen Nieuwsbrieven aan de leden.
- Antonie de Beaumont en Michel ten Hacken hebben deelgenomen aan de draagvlakexcursie in de Krang en een excursie over de kwaliteitstoets Maasvallei in maart 2022.
- Bespreken van de jaarplannen 2022 van de Beheereenheid Zuid Limburg en de ledencommissie op 12 april 2022.
- In het najaar houden de Beheereenheden een zogenaamde zwaluwstaart-sessie. De gebiedsmanager bespreekt met de medewerkers van de BE de plannen voor het komende jaar. De LC wordt hierbij uitgenodigd. Jeannette Hommes was aanwezig bij de zwaluwstaartsessie van de BE Zuid Limburg op 12 september 2022. Michel ten Hacken was aanwezig bij de zwaluwstaart-sessie van de BE Kempen en Midden-Limburg op 3 oktober 2022.
- Thomas van Gemert was aanwezig bij de Boomplantochtend in Weert op 16 november 2022.

- Vanaf 1 oktober 2022 is de Beheereenheid St. Pietersberg/ ENCI groeve opgericht. Tot die tijd was het onderdeel van de Beheereenheid Zuid Limburg. In november hebben Ruud Derks en Antonie de Beaumont een kennismakingsgesprek gehad met de nieuwe gebiedsmanager en boswachter communicatie.
- Op 12 november 2022 heeft Antonie de Beaumont met Andre Hassink, projectleider Zuid-Limburg, gesproken over de plannen en samenwerking Beheereenheid St. Pietersberg en het Bezoekerscentrum Zuid Limburg. Zij gaan 1 team vormen.
- Overleg over natuurkracht project Geuldal met projectleider Andre Hassink en Antonie de Beaumont en Jeannette Hommes op 29 november 2022.

Kwaliteitstoetsen

Een keer in de zes jaar wordt van een gebied een kwaliteitstoets gemaakt. Er wordt teruggekeken of de natuurdoelen zijn behaald en vooruit gepland voor de komende 6 jaren hoe aan de natuurdoelen van de gebiedsvisie te kunnen voldoen. Onderdeel van de kwaliteitstoets is een zogenaamde schouwdag. Leden van LC worden daarvoor uitgenodigd.

- Jeannette Hommes was aanwezig bij de kwaliteitstoets Imstenrade op 18 juli 2022.
- Evelien Loos en Michel ten Hacken hebben deelgenomen aan de kwaliteitstoets De Maay op 27 september 2022.
- Op 9 november hebben Antonie de Beaumont en Jeannette Hommes deelgenomen aan de kwaliteitstoets Terworm.
- Op 18 november 2022 waren Michel ten Hacken en Antonie de Beaumont aanwezig bij de kwaliteitstoets de Plateaux.

Overige activiteiten

- Antonie de Beaumont en Jeannette Hommes zijn op locatie bezoek geweest bij de actiegroep Wij Swienswei in Sittard op 20 juni 2022.
- De jaarlijkse gebiedsexcursie van de ledencommissie was dit jaar op 29 oktober 2022 in het Geuldal bij het Genhoes. Hieronder enkele foto's van deze excursie.

Ledenenquête

In de mailing van november 2022 ontvingen alle leden in onze ledenregio van wie het email adres bekend is een schriftelijk enquête. Ruim 780 leden van 20657 geadresseerden gaven aan naar welke onderwerpen en activiteiten hun belangstelling uitgaat. De resultaten van de enquête zijn hieronder te vinden. De resultaten zijn input voor het jaarplan 2023 van de ledencommissie.

- 89% van de respondenten is ouder dan 45 jaar en 62% is ouder dan 60 jaar
- 81% van de respondenten geeft aan in Zuid-Limburg (38%) of in de Kempen(43%) te wonen
- 8% van de respondenten heeft het afgelopen jaar deelgenomen aan een van onze activiteiten
- Gemiddeld werden al onze bijeenkomsten goed of zeer goed gewaardeerd
- Activiteiten werden indien van toepassing door 8-30% van de respondenten als "Slecht" of "Noch slecht, noch goed" gewaardeerd. In veel gevallen gaat het daarbij over 1 of 2 personen.

De volgende onderwerpen kregen de meeste stemmen als thema voor toekomstige activiteiten:

1. Handhaving tegen overlast in de natuurgebieden (afval, mountainbikers etc.) (248 stemmen)
2. Klimaatverandering (230 stemmen)
3. Natuurbeheer (maaibeleid, balans drukte/recreatie) (226 stemmen)
4. Fauna beheer (dierenwelzijn, Teruggang boerenlandvogels etc.) (213 stemmen)
5. Strategie (realisatie Ecologische Hoofdstructuur, uitbreiding natuurgebieden, bosaanplant) (171 stemmen)

- 58% van de respondenten voelt zich goed door de ledencommissie vertegenwoordigd en 40 % had geen mening.

Verbeterpunten die de respondenten willen meegeven betreffen voornamelijk:

1. Het verhogen van zichtbaarheid in debat (*van Natuurmonumenten?*)
2. Het verhogen van de frequentie en inhoud van communicatie met leden

3. Het aanbieden van activiteiten die beter aansluiten op de behoeftes van de verschillende groepen leden (actief/passief, Door de weeks/in het weekend etc.)
 - 67% van de leden zou graag ieder kwartaal een update van ons ontvangen
 - Daarnaast hebben ook 208 respondenten aangegeven bereid te zijn om met ons van gedachten te wisselen over inhoudelijke thema's.